

«Climate Change Risk Assessment»

Forestry Sector

ΣΥΜΒΑΣΗ 22/2014

Ν ΦΥΛΛΑΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ADVANCED ENVIRONMENTAL STUDIES S.A.

DION. TOUMAZIS & ASSOCIATES

ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

G. KARAVOKYRIS & PARTNERS
CONSULTING ENGINEERS S.A.

AGRICULTURAL UNIVERSITY OF ATHENS

6 Νοεμβρίου 2016

Δασικά Οικοσυστήματα

- Δάση σε παγκόσμιο επίπεδο (~31% της χέρσου)
- US\$ 64×10^9 ξυλεία, US\$ 4.7×10^9 μη ξυλώδη προϊόντα (FAO 2005)
- Αποθήκη $1.1 \text{ PgC } \gamma^{-1}$ = Εκπομπές από αλλαγές χρήσης γης (Pan et al. 2011)

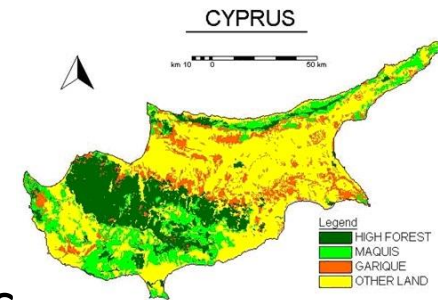
Μεσογειακά Δάση και Κλιματική Αλλαγή

- Ξηρασία (διάρκεια και δριμύτητα) -> Μείωση ρυθμών αύξησης
Αύξηση θνησιμότητας
- Αλλαγές συχνότητας και γεωγραφικού εύρους πυρκαγιών
- Αλλαγές στις κατανομές των ειδών
- Αλλαγές στις αλληλεπιδράσεις των ειδών
- Αλληλεπιδράσεις ξηρασίας, πυρκαγιών και δυναμικής των δασών

Τα Δασικά Οικοσυστήματα στην Κύπρο

- Τρόδος, Πενταδάκτυλος και παράκτιες περιοχές
- 80% της έκτασης εντός του Natura 2000
- *P. brutia* το βασικό εμπορικό είδος, σχετικά μικρής παραγωγικότητας

Community	State	Private	Total
<i>Pinus brutia</i>	88.790	48.954	137.744
<i>Juniperus phoenicia</i>	5.350	2.940	8.290
<i>Cupressus sempervirens</i>		7.270	7.270
<i>Pinus brutia</i> - <i>Quercus alnifolia</i>	5.870		5.870
<i>Ceratonia siliqua</i> - <i>Olea europaea</i>		5.720	5.720
<i>Pinus nigra</i>	2.640		2.640
<i>Pinus brutia</i> - <i>Pinus nigra</i>	2.330		2.330
<i>Platanus</i> - <i>Alnus spp</i>	430	610	1.040
<i>Eucalyptus spp</i>	137	260	397
<i>Cedrus brevifolia</i>	130		130
<i>Cedrus brevifolia</i> - <i>Pinus brutia</i>	120		120
<i>Quercus infectoria subsp. veneris</i>		60	60

Δάση στην Κύπρο: Οικοσυστημικές υπηρεσίες

Species	Soil and Water Conservation	Biodiversity Conservation	Cultural Values	Aesthetic Values
<i>Pinus brutia</i>	+	+		+
<i>Pinus nigra</i>	+	+	+	+
<i>Cedrus brevifolia</i>	+	+	+	+
<i>Juniperus foetidissima</i>	+	+		+
<i>Juniperus excelsa</i>	+	+		+
<i>Juniperus phoenicea</i>	+	+		+
<i>Cupressus sempervirens</i>	+	+	+	+
<i>Quercus infectoria</i> <i>subsp. veneris</i>	+	+	+	+
<i>Quercus alnifolia</i>	+	+		+
<i>Platanus orientalis</i>	+	+	+	+
<i>Alnus orientalis</i>	+	+		+
<i>Eucalyptus spp.</i>	+	+		+

Δάση στην Κύπρο: Βασικές Πιέσεις

- Δασικές Πυρκαγιές ~ 2100ha/y . Έτος 2013 πολλά περιστατικά
- Βόσκηση
- Ξηρασία → Αυξημένη Θνησιμότητα
- Αλλαγές Χρήσης Γης

Το μεθοδολογικό πλαίσιο του Cyprus CCRA

Στόχοι

- Προσδιορισμός των πιθανών επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής
- Προσδιορισμός των βασικών παραμέτρων επικινδυνότητας για εις βάθος ανάλυση
- Εκτίμηση της τωρινής και μελλοντικής επικινδυνότητας βάσει των σεναρίων αλλαγής κλίματος και κοινωνικό-οικονομικών παραγόντων
- Εκτίμηση τρωτότητας
- Παρουσίαση της επικινδυνότητας με στόχο την πληροφόρηση των δράσεων προσαρμογής και διαχείρισης

Το μεθοδολογικό πλαίσιο του Cyprus CCRA

Σύνολο 25 επιπτώσεων για τον τομέα της Δασοπονίας

Βασικές Κατηγορίες:

- Ξηρασία
- Καταλληλότητα δασικών ειδών
- Πυρκαγιές
- Βιοποικιλότητα
- Εισβολές
- Επιβλαβή είδη, ασθένειες και παθογόνα
- Αύξηση ατμοσφαιρικής συγκέντρωσης CO₂
- Αλλαγές στο ισοζύγιο του εδαφικού οργανικού C
- Διαταραχές από χιονοπτώσεις και παγετό
- Διαταραχές από πτώσεις δένδρων
- Διάβρωση Εδάφους
- Τουρισμός

$$MC_{score} = 100 \times \left(\frac{Social + Economic + Environmental}{9} \right) \times \left(\frac{Likelihood}{3} \right) \times \left(\frac{Urgency}{3} \right) > 30$$

Major impacts (incl. individual impact reference number from Tier 1 list)	Total Score	Ranking	Comments
Increased risk of wildfires (5)	88,9	1	
Increased risk of pests, pathogens and diseases (4, 11, 19)	88,9	1	
Increased risk of drought damage / loss of productivity (1, 7, 8)	59,3	2	
Changes in tree species suitability (9, 10)	51,9	3	
Soil erosion and desertification (24)	44,4	4	Risk covered in the Biodiversity Report
Increased risk of weed and invasive alien species (14, 20)	37,0	5	Risk covered in the Biodiversity Report
Biodiversity loss (12, 13)	29,6	6	
Changes in soil organic carbon (3)	24,7	7	
Climate induced changes in physiological processes (15, 17, 18)	24,7	7	
Increased tourism (21)	22,2	8	
Snow and frost damage (6, 16)	9,9	9	
Changes in canopy density (2)	9,9	9	
Changes in growing season for nursery stock (25)	9,9	9	
Wind throw and damages caused by lightning (22, 23)	7,4	10	

Σενάρια Κλιματικής Αλλαγής για την Κύπρο

Κλιματικό Μοντέλο SMHI-MPI (EURO-CORDEX)

Σενάρια Κοινωνικό-Οικονομικής Εξέλιξης και εκπομπών:

RCP45 (ενδιάμεσο)

RCP85 (ακραίο)

Περίοδοι Αναφοράς:

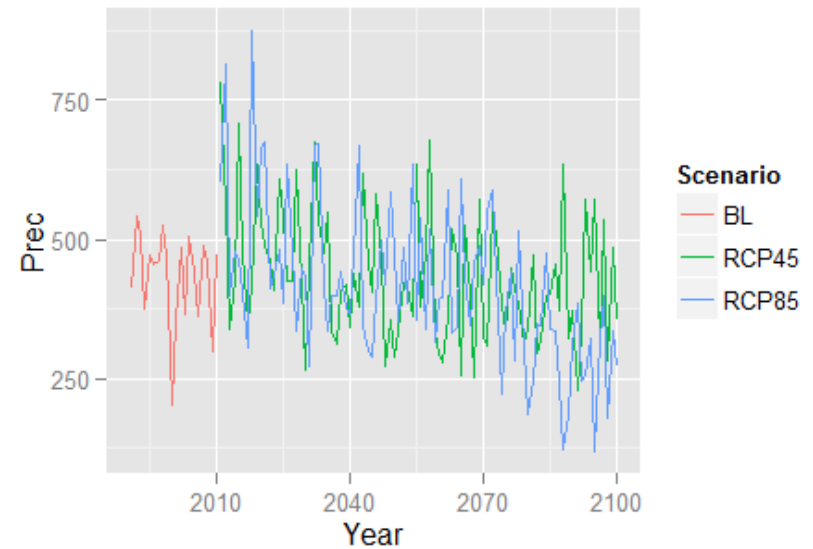
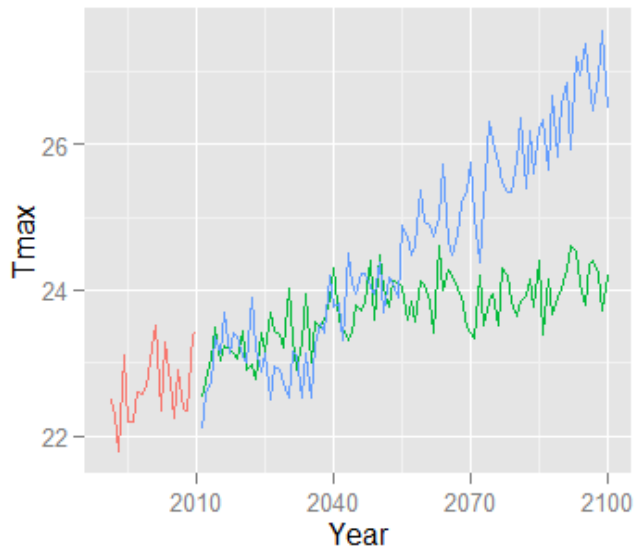
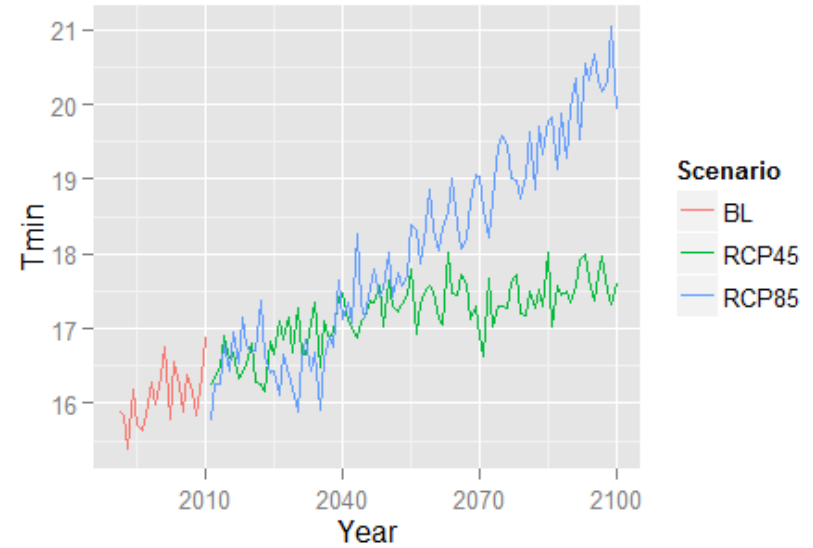
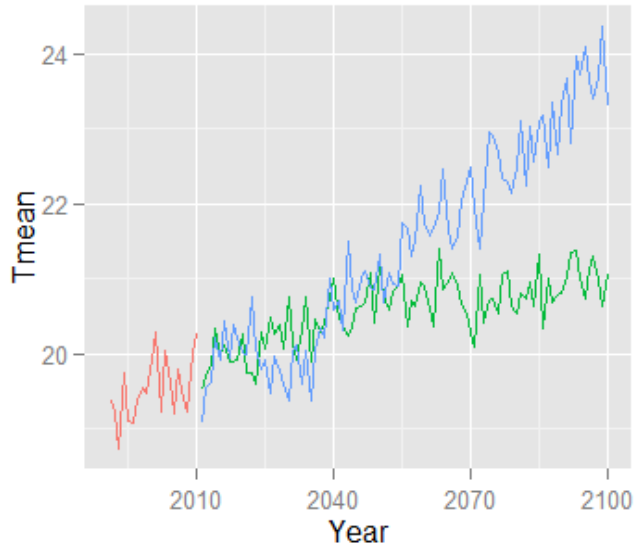
Βάσης (BaseLine): 1991-2010

Βραχυπροθεσμη (ShortTerm): 2041-2060

Μακροπρόθεσμη (LongTerm): 2071-2090

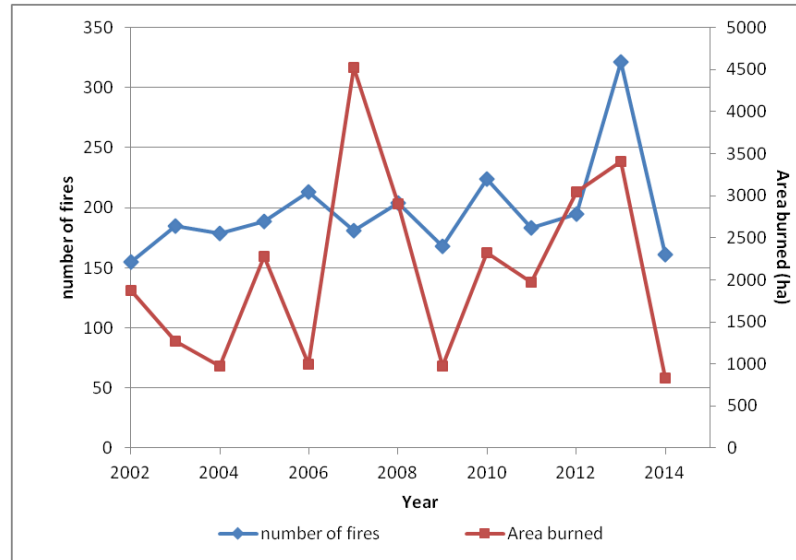
Scenario	P	Tmean (°C)	Tmin (°C)	Tmax (°C)	Prec (mm)	Δ(Tmean) (°C)	Δ(Prec) (mm)
BL	BL	19.5	16.1	22.7	433		
RCP45	ST (2050)	20.7	17.3	23.8	430	+1.2	-3
RCP85	ST (2050)	21.2	17.8	24.3	438	+1.7	+5
RCP45	LT (2080)	20.8	17.4	23.9	402	+1.3	-31
RCP85	LT (2080)	22.6	19.3	25.8	342	+3.1	-91

Σενάρια Κλιματικής Αλλαγής για την Κύπρο

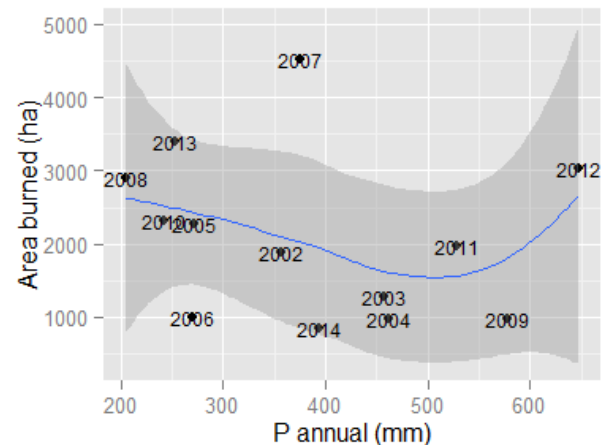
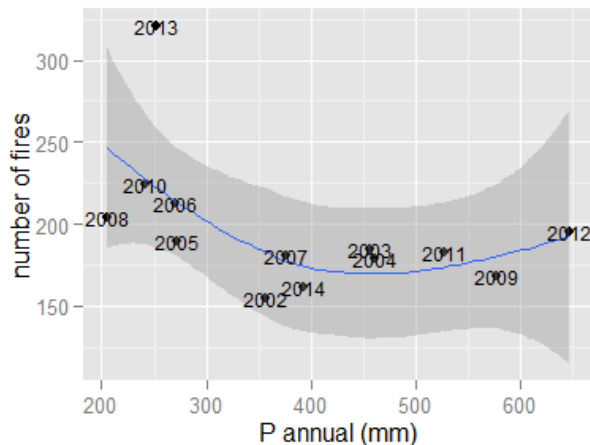

Συναρτήσεις απόκρισης για Πυρκαγιές (FO1)

Διαχρονική Εξέλιξη Καθεστώτος Πυρκαγιάς

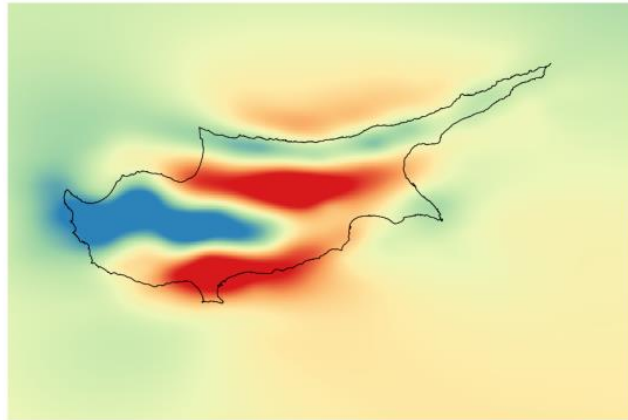

Αριθμός Πυρκαγιών και Ετήσια Βροχόπτωση

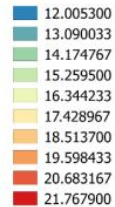

Συναρτήσεις απόκρισης για Πυρκαγιές (FO1)

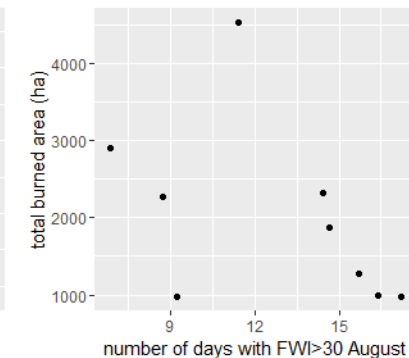
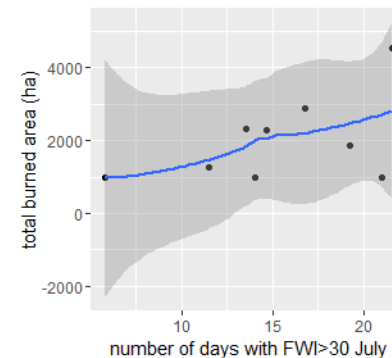
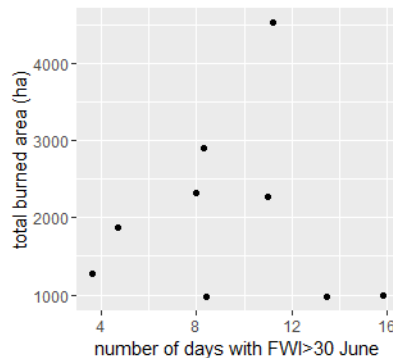
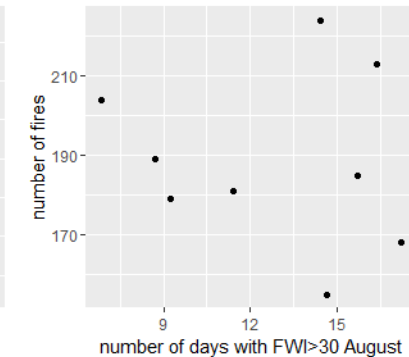
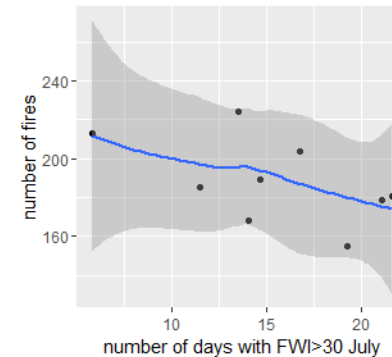
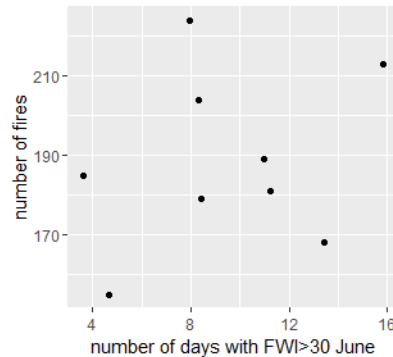
Δείκτης FWI: κλιματικός δείκτης επικινδυνότητας φωτιάς, FWI>30 ακραίες συνθήκες

Annual mean FWI

Διαχρονική μεταβλητότητα του FWI σε σχέση με αριθμό πυρκαγιών / καμένη έκταση

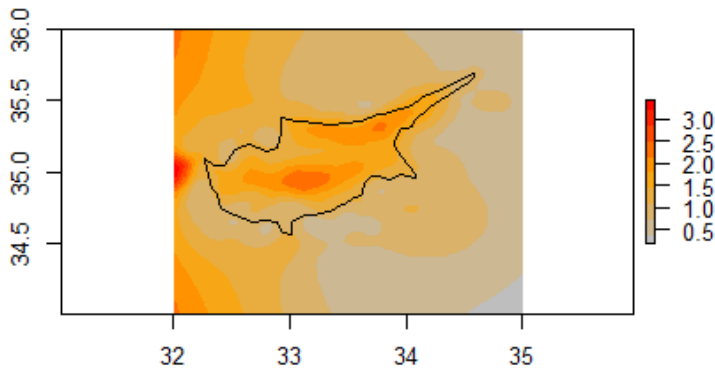
Μελλοντικές Μεταβολές του FWI

Αύξηση του FWI στο Τρόοδος,

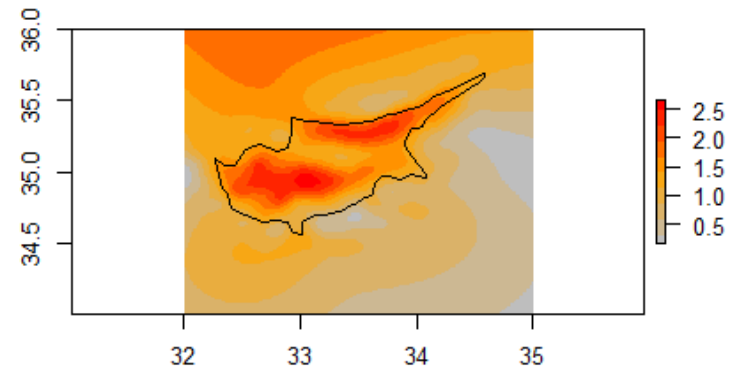
Ήμερες αυξημένου κινδύνου ($FWI > 30$) Ιουνίου +4 RCP85, Ιουλίου +1 RCP45 +2 RCP85

Έκταση +13% RCP45 , +49% RCP85 (2050)

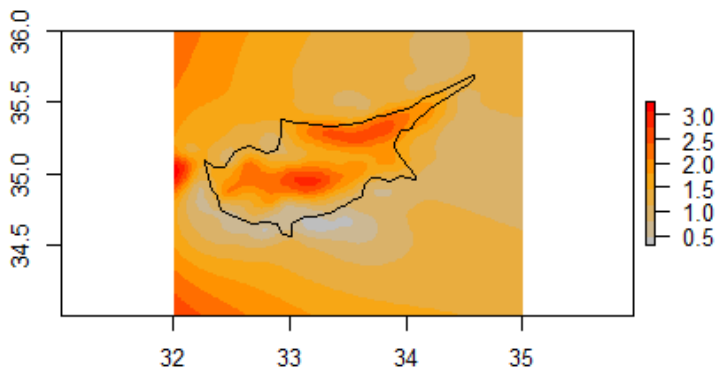
FWI differences RCP45 2050

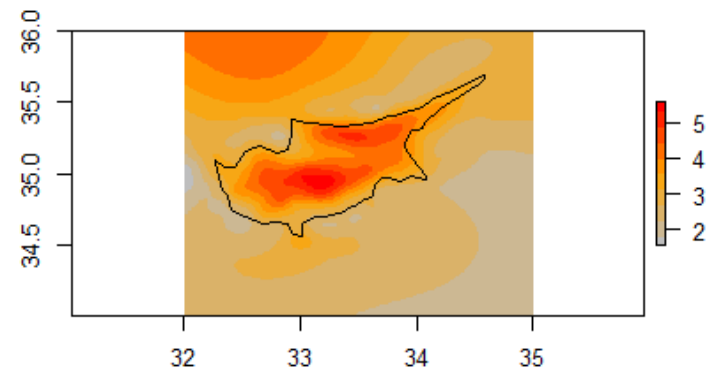
FWI differences RCP85 2050

FWI differences RCP45 2080

FWI differences RCP85 2080

Επικινδυνότητα από Πυρκαγιές (F01)

Metric Code	Metric name	Confidence	Summary Class			
			2050		2080	
			l	u	l	u
F01	Increased risk of wildfires	H	2	2	2	3

Συναρτήσεις απόκρισης για επιβλαβή είδη, ασθένειες, παθογόνα (FO2)

- Μη επαρκή αναλυτικά στοιχεία για διαχρονικές μεταβολές
- Εποχιακές παρατηρήσεις δείχνουν *Thaumetopoea wilkinsonii* ως την πιο συχνή αιτία διαταραχών, με προσβολές σε δάση *P. brutia* & *P. nigra*
- Ιδιαίτερα σε νεαρές αναδασωμένες συστάδες και σε συνδυασμό με ξηρασία και προσβολές από άλλα έντομα.
- Κλιματική αλλαγή -> αύξηση των ορίων εξάπλωσης

Συναρτήσεις απόκρισης για επιβλαβή είδη, ασθένειες, παθογόνα (FO2)

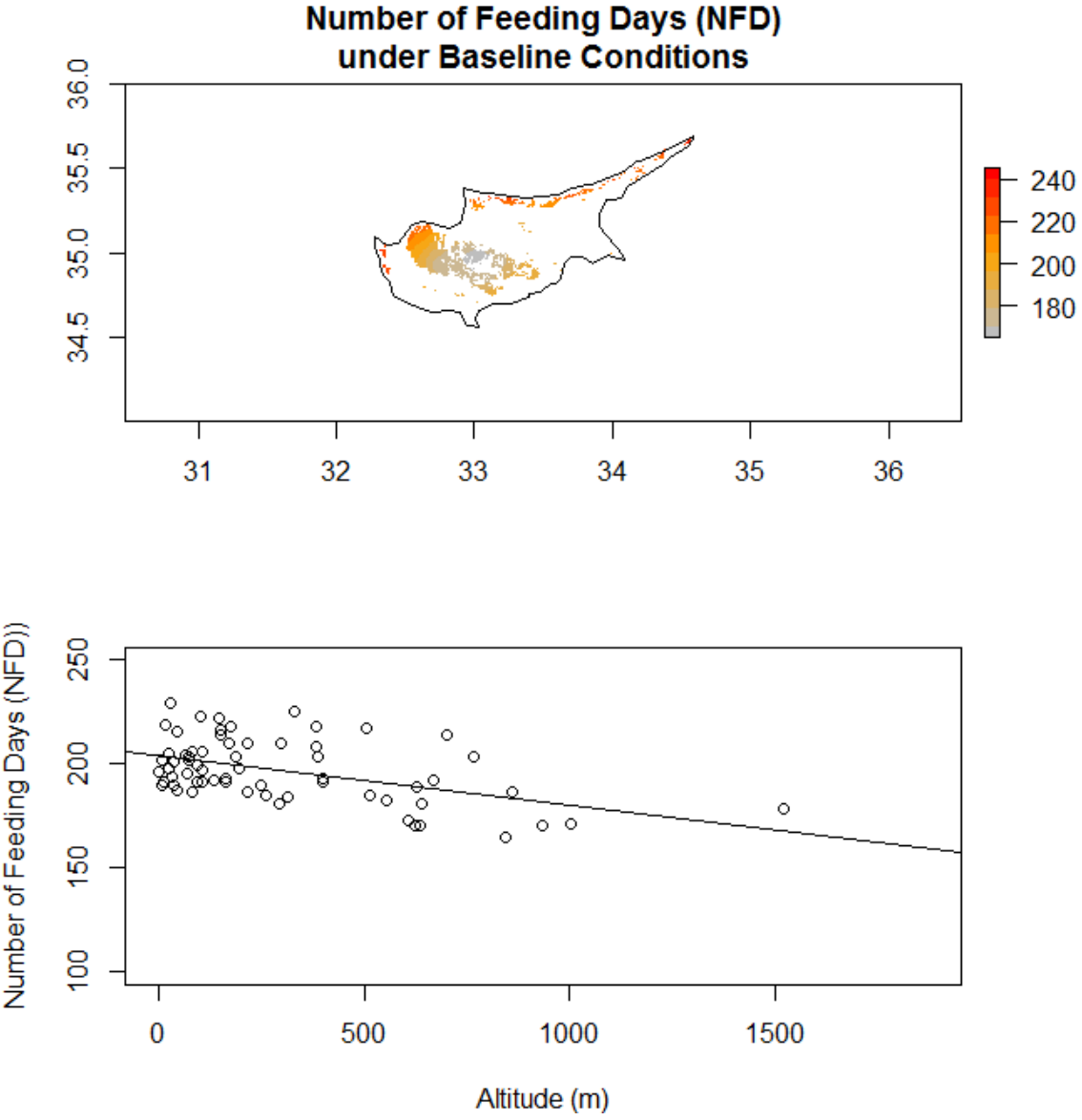

Δημιουργία ενός απλού αλγορίθμου για εκτίμηση αριθμού ημερών τροφής (NFD number of feeding days)

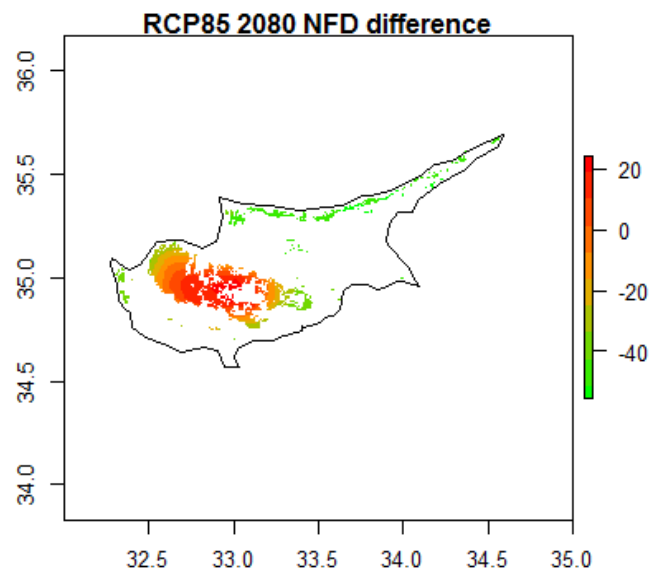
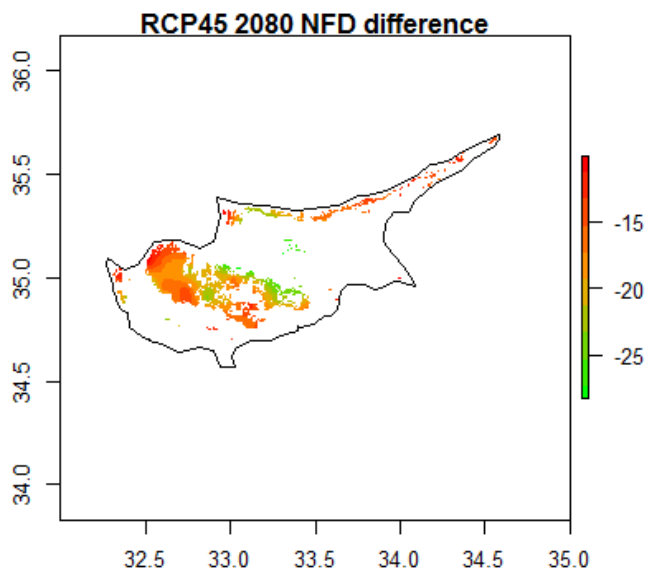
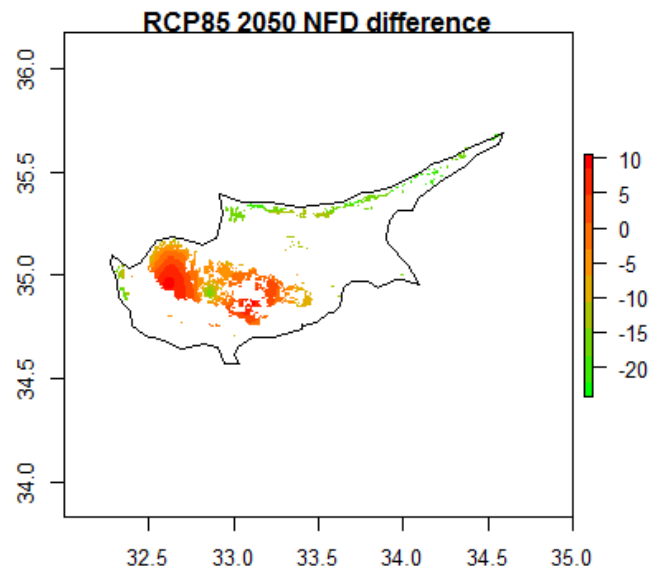
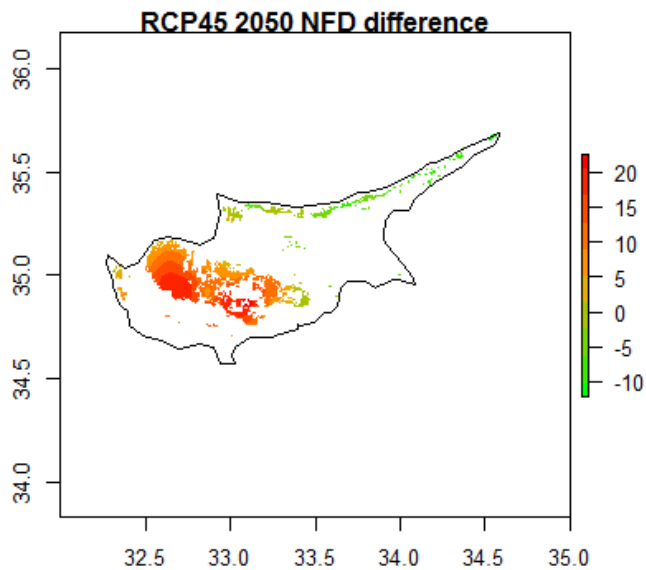
1. Ελάχιστη θερμοκρασία φωλιάς $>0^{\circ}\text{C}$, potential feeding temperature
2. Θερμοκρασία φωλιάς κατά τη διάρκεια της ημέρας $>9^{\circ}\text{C}$, activation temperature
3. Μεγίστη θερμοκρασία φωλιάς $<25^{\circ}\text{C}$, perturbation of physiological processes in eggs

Η θερμοκρασία φωλιάς εκτιμήθηκε από εμπειρικές εξισώσεις (Robinet et al. 2007). Εκτίμηση NFD για BL και CC

Συναρτήσεις απόκρισης για επιβλαβή είδη, ασθένειες, παθογόνα (FO2)

Μελλοντικές Μεταβολές του NFD

Συναρτήσεις απόκρισης για επιβλαβή είδη, ασθένειες, παθογόνα (FO2)

Αύξηση έως και 20 NFD στα μεγαλύτερα υψόμετρα (~ T_{min})

Μείωση έως και 40 NFD στα χαμηλότερα υψόμετρα (~T_{max})

Έκταση δασών με μεταβολές NFD ανά σενάριο:

RCP45: 83% αύξηση ως το 2050 και μείωση ως το 2080

RCP85: 40% 2050 και 2080

Υψηλά επίπεδα αβεβαιότητας σε αυτές τις εκτιμήσεις

Όριο 25°C, προσαρμοστικότητα, μετατόπιση φαινολογίας

Βιοτικές αλληλεπιδράσεις με δυναμική και κατανομή των συστάδων

Επικινδυνότητα από επιβλαβή είδη, ασθένειες, παθογόνα (FO2)

Metric Code	Metric name	Confidence	Summary Class			
			2050		2080	
			l	u	l	u
F02	Increased risk of pests, pathogens and diseases	L	3	2	2	2

Συναρτήσεις απόκρισης για ξηρασία/μείωση παραγωγικότητας (FO3)

- Διαθεσιμότητα ύδατος και υδατική καταπόνηση βασικοί περιοριστικοί παράγοντες
- 1993, 2000 υψηλή θνησιμότητα λόγω χαμηλών χειμερινών βροχοπτώσεων

Στοιχεία Τμήματος Δασών

Period	Number of dead stems (N/ ha)	Volume of dead wood (m ³ /ha)
1981-1991	1.28	0.72
1991-2001	2.50	0.95

Συναρτήσεις απόκρισης για ξηρασία/μείωση παραγωγικότητας (FO3)

- Στην έκθεση για την Βιοποικιλότητα και τις οικοσυστημικές υπηρεσίες:

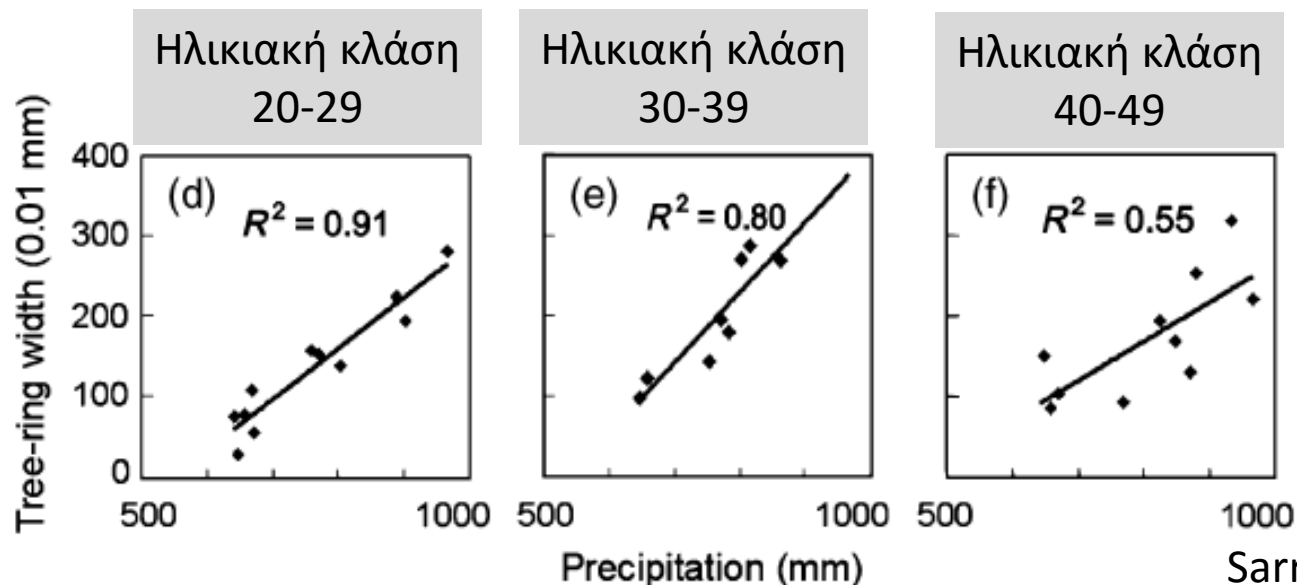
BL: NPP=76 gC m⁻² γ⁻¹

RCP45 and RCP85 @ 2050: NPP=63 gC m⁻² γ⁻¹

RCP45 @ 2080: NPP=61 gC m⁻² γ⁻¹

RCP85 @ 2080: NPP=52 gC m⁻² γ⁻¹

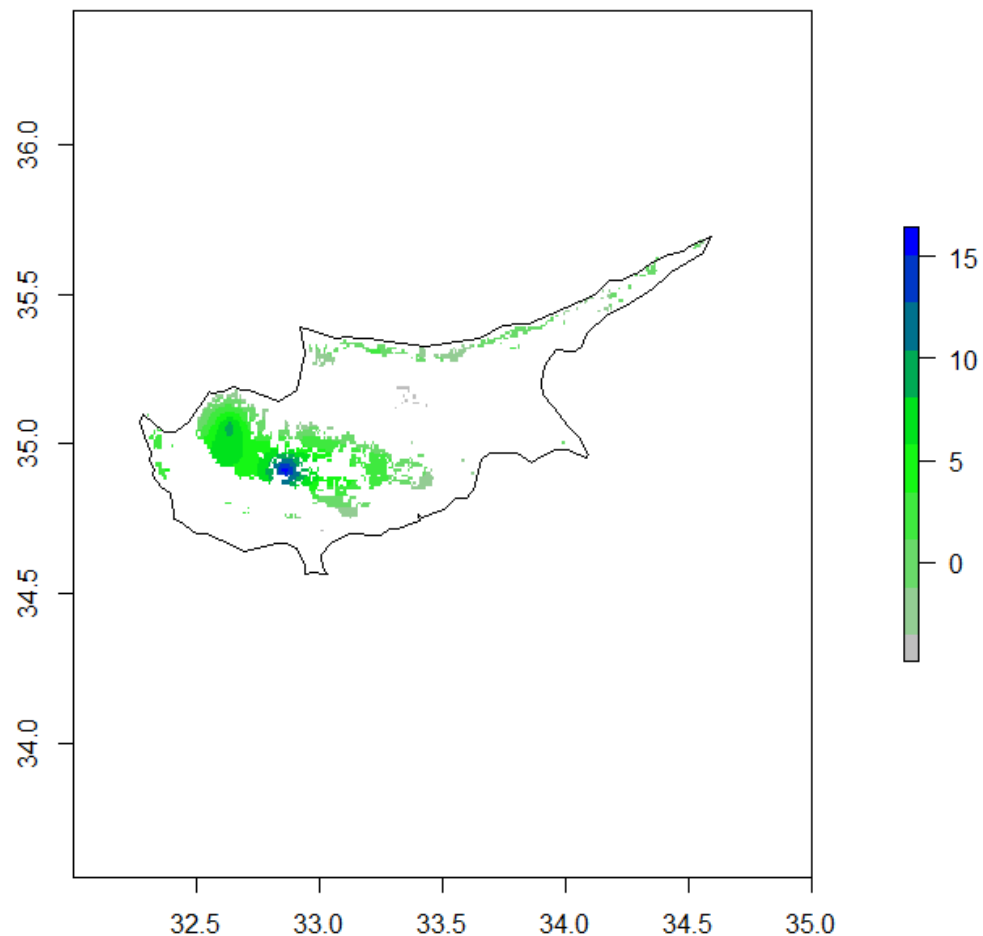
- Εδώ ακολουθήσαμε μια διαφορετική προσέγγιση (*P. brutia* Σάμος)

Συναρτήσεις απόκρισης για ξηρασία/μείωση παραγωγικότητας (FO3)

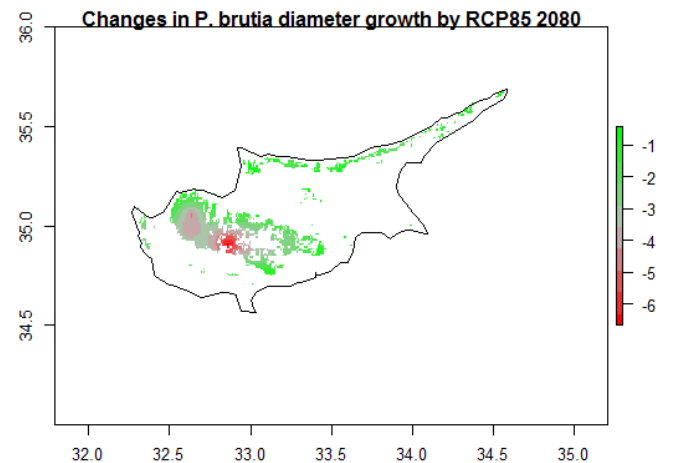
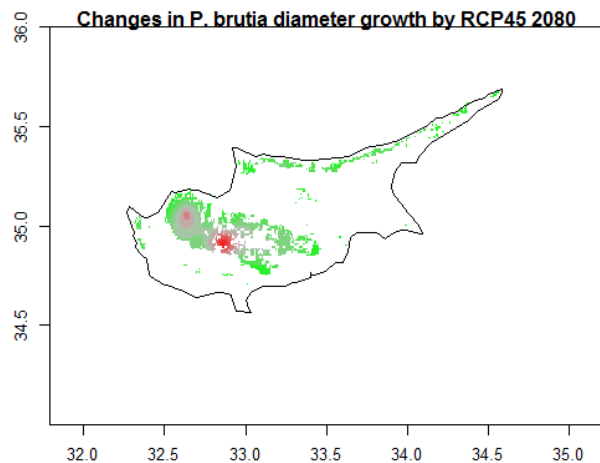
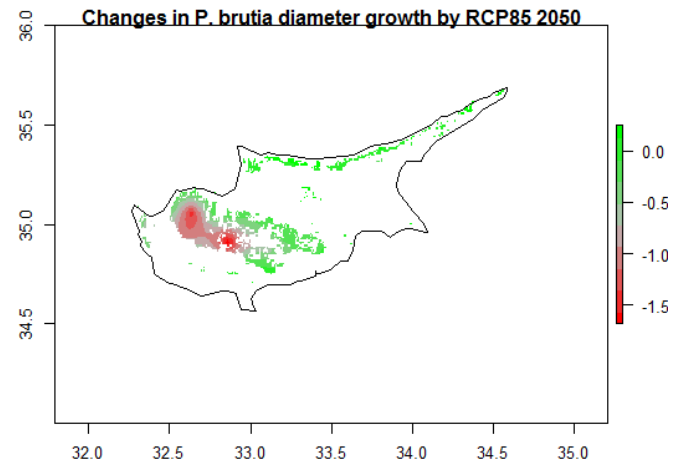
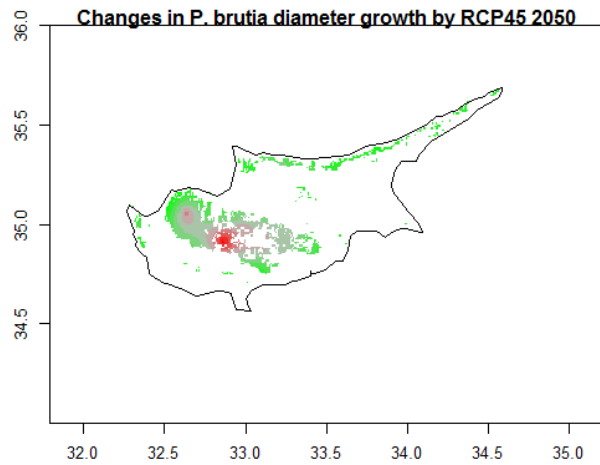
Εκτίμηση σταθμισμένης μέσης ετήσιας αύξησης διαμέτρου

**Simulated average annual diameter *P.brutia* growth (mm)
under Baseline Conditions**

Μελλοντικές Μεταβολές του $\Delta D/\Delta t$

Μέση μείωση για RCP45 και RCP85 @ 2050 : $-1.5\text{mm } \gamma^{-1}$

Μέση μείωση για RCP45 @2080: $-4\text{mm } \gamma^{-1}$

Μέση μείωση για RCP85 @2080: $-6\text{mm } \gamma^{-1}$

Επικινδυνότητα από ξηρασία/μείωση παραγωγικότητας (FO3)

Metric Code	Metric name	Confidence	Summary Class			
			2050		2080	
			l	u	l	u
F03	Increased risk of drought damage / loss of productivity	M	2	3	2	3

Μοντελοποίηση κατανομών των βασικών δασικών ειδών (FO4)

Μοντέλα Κατανομής Ειδών

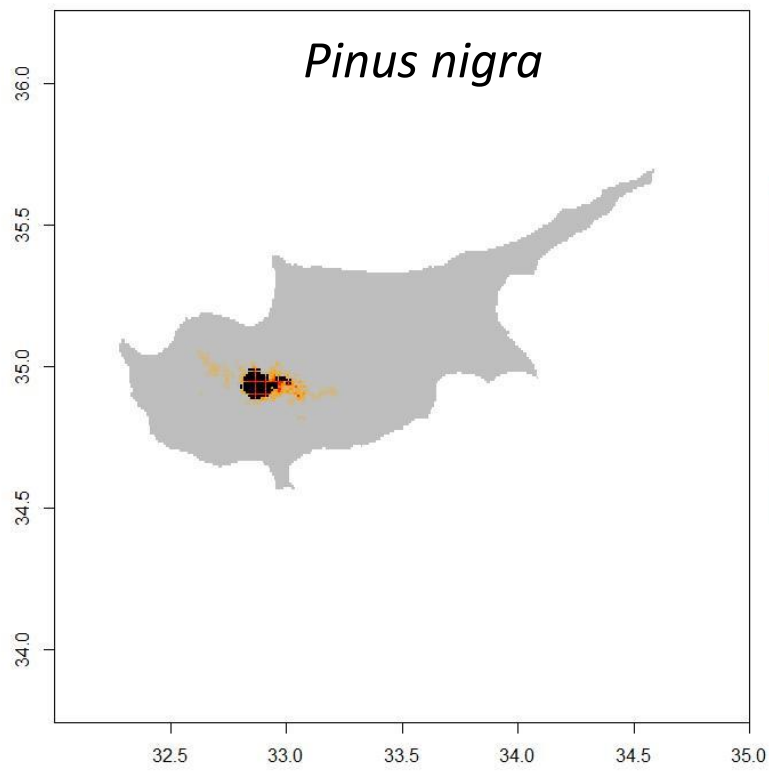
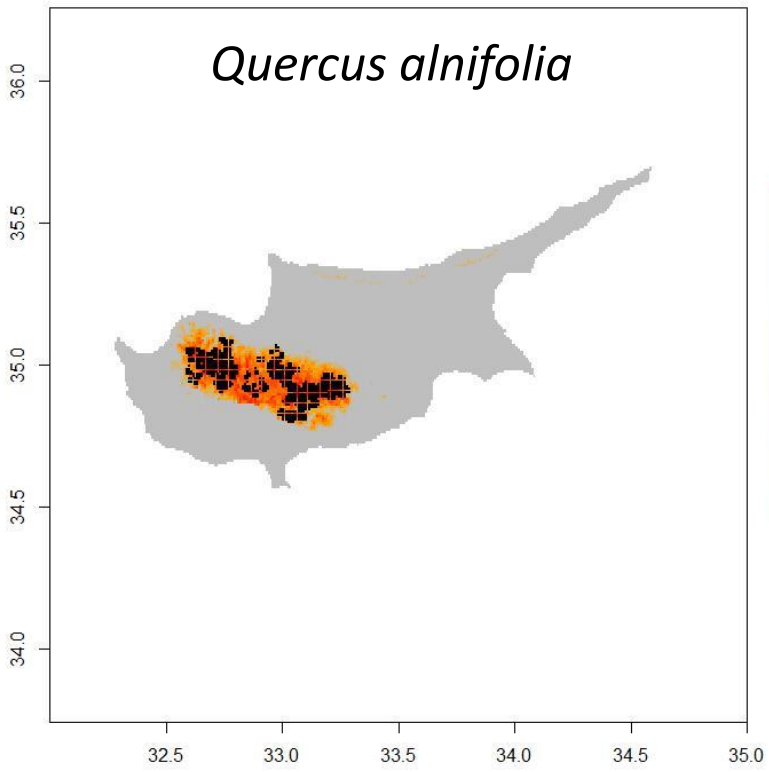
Παρουσία = $f(\text{Αβιοτικών Συνθηκών})$

Δεδομένα Εισόδου: Χάρτες Εξάπλωσης Ειδών, Κλίμα (1km²), Γεωλογία

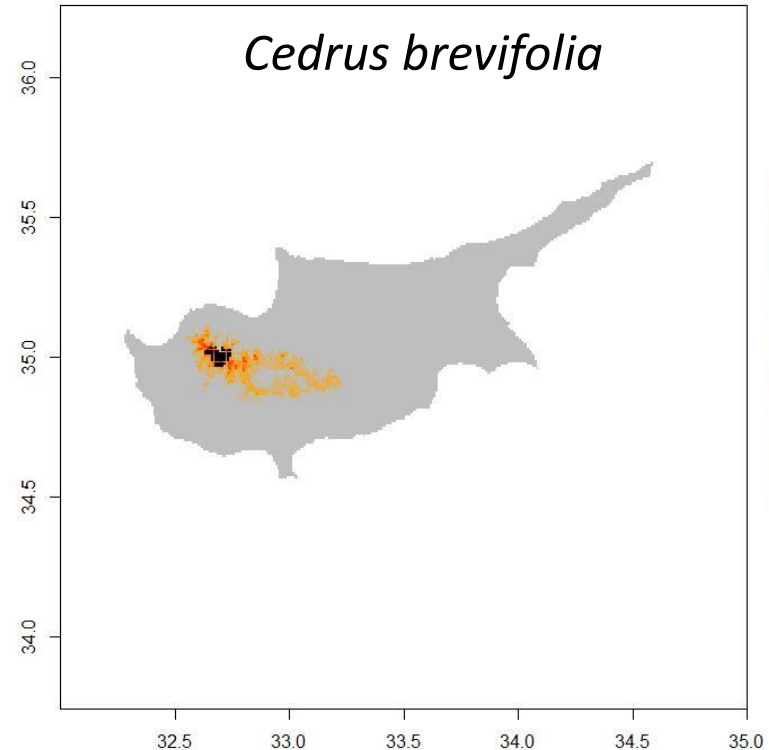
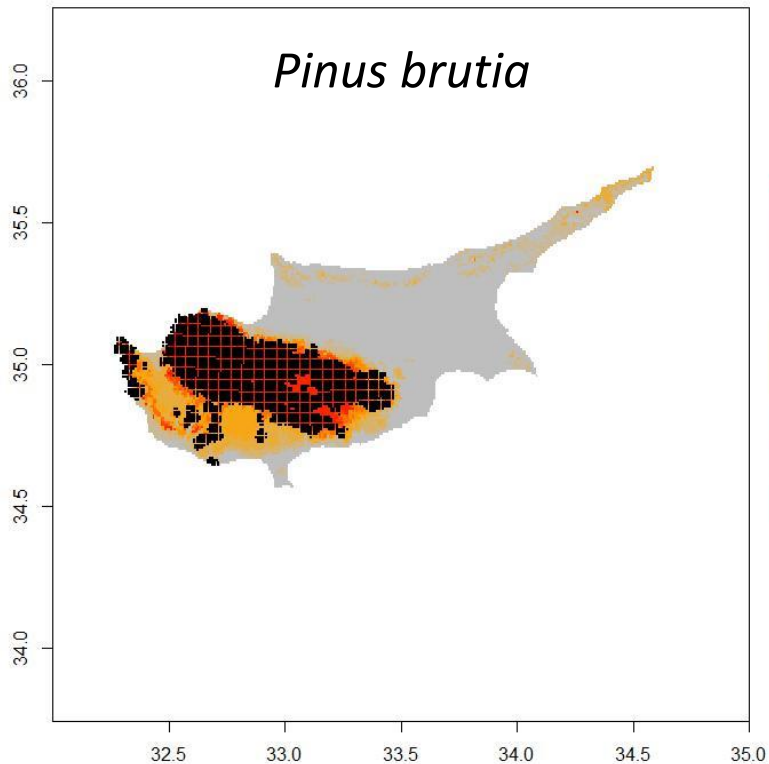
Ανάλυση: Maximum Entropy Model

Species	AUC	Geology	T _A	P _A	P _{dm}	T _{seas}	P _{seas}
<i>Quercus alnifolia</i>	0.94	25	67	3	2	2	1
<i>Pinus nigra</i>	0.99	11	50	30	3	4	2
<i>Pinus brutia</i>	0.84	37	5	52	5	0	0
<i>Cedrus brevifolia</i>	0.99	7	1	35	56	0	1

Μοντελοποίηση κατανομών των βασικών δασικών ειδών (FO4)

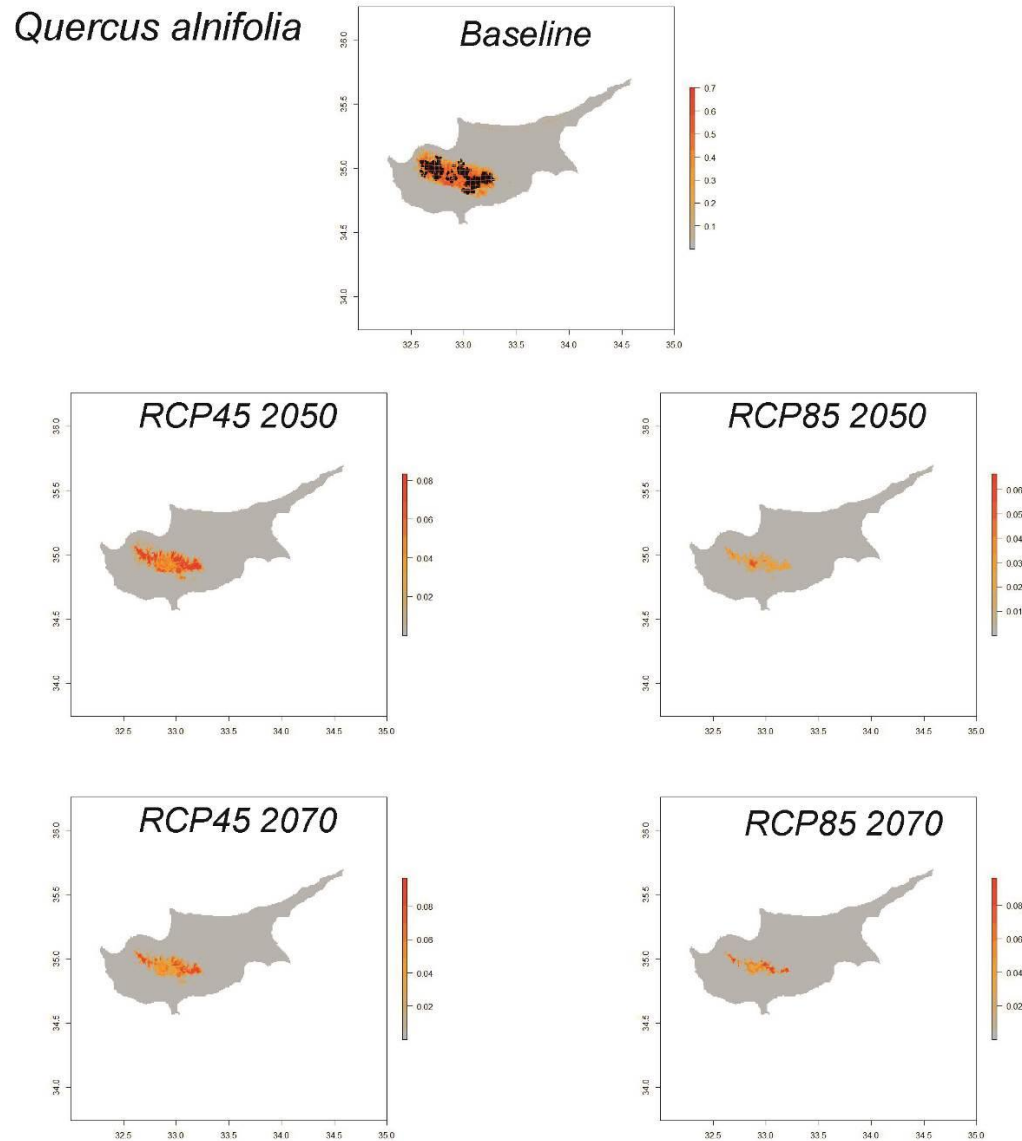

Μοντελοποίηση κατανομών των βασικών δασικών ειδών (FO4)

Μελλοντικές Μεταβολές στις κατανομές των ειδών

Quercus alnifolia

Μελλοντικές Μεταβολές στην έκταση κατανομής των ειδών

Species	RCP45		RCP85	
	2050	2070	2050	2070
<i>Quercus alnifolia</i>	-93%	-95%	-98%	-98%
<i>Cedrus brevifolia</i>	-75%	-93%	-82%	-98%
<i>Pinus nigra</i>	-23%	-39%	-32%	-79%
<i>Pinus brutia</i>	-35%	-41%	-45%	-62%

Επικινδυνότητα από απώλεια ενδιαιτημάτων δασικών ειδών (FO4)

Metric Code	Metric name	Confidence	Summary Class			
			2050		2080	
			l	u	l	u
F04	Changes in tree species suitability	H	2	3	3	3

Κοινωνικό-Οικονομικές Επιδράσεις

Impact	Metric	Population needs/ demands	Global stability	Distribution of wealth	Land use change/ management
F01	Increased risk of wildfires	+	+	+	++
F02	Increased risk of pests, pathogens and diseases	++	+		+
F03	Increased risk of drought damage / loss of productivity				+
F04	Changes in tree species suitability	+			+

Οικονομικό Κόστος

Από αλλαγές στο καθεστώς πυρκαγιάς

	Baseline	RCP45	RCP85	RCP45	RCP85
		2050	2050	2080	2080
Burned Area (% Change)	2000 (ha)	13	49	42	66
Restoration Cost (1.500€/ha)	3.000.000	3.390.000	4.470.000	4.260.000	4.980.000
Fire Fighting (€ per year)	30.000	33.900	44.700	42.600	49.800
Fire Protection (€ per year)	570.000	644.100	849.300	809.400	946.200
Total (€ per year)	3.600.000	4.068.000	5.364.000	5.112.000	5.976.000

Οικονομικό Κόστος

Από αλλαγές μείωση παραγωγικότητας

Στοιχεία από το Τμήμα δασών (2006): 36K tn C γ^{-1}

Με παραδοχή ότι η μείωση της παραγωγικότητας οδηγεί σε άμεση και αναλογική μείωση βιοαποθηκών άνθρακα

Το ακραίο RCP85 @ 2050 $\rightarrow$ απώλεια 11.5K tn C γ^{-1}

Luckow et al. 2015 : Τιμή tn C $\sim$ 2050 (€ 75) $\rightarrow$ 864 € K γ^{-1}

Social cost Moore and Diaz 2015) : \$220 tn C $\rightarrow$ 2185 € K γ^{-1}

Οικονομικό Κόστος

Από αλλαγές στις κλιματικά κατάλληλες εκτάσεις για τα δασικά είδη

Στοιχεία από το Τμήμα Δασών (2006) Ετήσια Έσοδα από ξυλεία (1992-2001) κρατικών δασών € 870.000.

Από την μείωση στις κλιματικά κατάλληλες εκτάσεις για το *P. brutia*

	Baseline	RCP45		RCP85	
		2050	2070	2050	2070
Percentage change of revenue loss due to changes in future climatically suitable area		-35%	-41%	-45%	-62%
Annual revenue obtained from round-wood extraction (€)	870.000	565.500	513.300	478.500	330.600

Συμπεράσματα και Προτάσεις

Βασικοί παράγοντες επικινδυνότητας:

- *Αλλαγές στο καθεστώς Πυρκαγιάς*
- *Μείωση Παραγωγικότητας και αύξηση θνησιμότητας*
- *Αύξηση των προσβολών από έντομα*
- *Απώλεια κλιματικά κατάλληλων περιοχών για τα δασικά είδη*

Σχετικά υψηλή ικανότητα προσαρμογής τόσο σε βιολογικό όσο και οργανωτικό επίπεδο

Τεχνικές Προτάσεις

Συστηματική Καταγραφή παραμέτρων που χρησιμοποιούνται στις συναρτήσεις απόκρισης

Ευχαριστούμε για την προσοχή σας

Το μεθοδολογικό πλαίσιο του Cyprus CCRA

Βήματα:

1. Ανασκόπηση Βιβλιογραφίας

Αναγνώριση των δυνητικών επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στα δασικά οικοσυστήματα. Χρήση αποτελεσμάτων από ερευνητικές εργασίες, ερευνητικά προγράμματα και experts' judgment

→ Tier 1 (Συνολική) Λίστα επιπτώσεων

2. Συγκριτική επισκόπηση για έμμεσες επιδράσεις από άλλους τομείς

→ Εμπλουτισμός Tier 1 με έμμεσες επιπτώσεις

Το μεθοδολογικό πλαίσιο του Cyprus CCRA

Βήματα:

3. Ανασκόπηση των διαχειριστικών πολιτικών και δράσεων
Πως αντιδρά ή αναμένεται να αντιδράσει η πολιτεία. Με τι επάρκεια?
  4. Κοινωνική τρωτότητα
Ποιες ομάδες αναμένεται να πληγούν και σε ποιο βαθμό από πιθανές επιπτώσεις στις οικοσυστημικές υπηρεσίες
  5. Προσαρμοστική ικανότητα (συμπεριλαμβανομένων φορέων και οργανισμών)
- # Αναγνώριση της φυσικής ικανότητας προσαρμογής των οικοσυστημάτων

Το μεθοδολογικό πλαίσιο του Cyprus CCRA

Βήμα 6

Αναγνώριση των βασικών επιπτώσεων
Από Tier 1 → Tier 2

Χρήση πολυκριτήριακης ανάλυσης (Multi-criteria Assessment)

$$MC_{score} = 100 \times \left(\frac{Social + Economic + Environmental}{9} \right) \times \left(\frac{Likelihood}{3} \right) \times \left(\frac{Urgency}{3} \right)$$

- Δριμύτητα (magnitude) Κοινωνικών, Οικονομικών και Περιβαλλοντικών επιπτώσεων
- Πιθανότητα πραγματοποίησης των επιπτώσεων
- Αναγκαιότητα (Urgency) λήψης μέτρων

ΔΙΑΤΗΡΗΘΗΚΑΝ ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΜΕ ΣΚΟΡ>30

Το μεθοδολογικό πλαίσιο του Cyprus CCRA

Βήματα:

7. Αναγνώριση και δημιουργία δεικτών επικινδυνότητας
8. Συναρτήσεις απόκρισης
9. Μεταβολές των δεικτών υπό σενάρια αλλαγής κλίματος
10. Κοινωνικό-Οικονομικές Αλλαγές:
Πληθυσμός, Ανάγκες και Ζήτηση,
Παγκόσμια Σταθερότητα, Κατανομή Πλούτου, Χρήσεις Γης
11. Οικονομικές Επιπτώσεις
12. Αναφορά των αποτελεσμάτων